

bijdrage aan een kader voor onderzoek; me

**Overzicht van randvoorwaarden bij onderzoek
naar visuele aandacht en cues
bij mengverkeer**

opgesteld op verzoek van de Directie verkeersveiligheid,
als bijdrage aan een kader voor onderzoek

IWACC 1986-III

IWACC

Overzicht van randvoorwaarden bij onderzoek naar visuele aandacht en cues bij mengverkeer

opgesteld op verzoek van de Directie Verkeersveiligheid, als
bijdrage aan een kader voor onderzoek; mei 1986

Opmerking vooraf

De hier genoteerde gedachten zijn gebaseerd op enkele eerder door
IWACC gemaakte studies en rapporten. De gedachten neergelegd in die
teksten zijn voor een deel ontwikkeld in onderlinge discussie (en
in samenwerking) met anderen, waaronder de SWOV. Het gaat daarbij
om problemen in het gemengde verkeer (mengverkeer) t.a.v. visuele
aandacht, opvallendheid en herkenning.

De wenselijkheid van onderzoek ter zake wordt nu van verschei-
dene kanten onderschreven. In februari 1985 leidde dit op initiatief
van de SWOV tot een informele bespreking waaraan medewerkers van het
IZF, de SWOV en IWACC deelnamen. Daarbij is ook het probleem van
de onderzoekbaarheid ter sprake gebracht. De bespreking resulteerde
in de notitie:

J.J. Vos, Opvallendheid in het Wegverkeer; IZF 1985-M8

Bovenstaande notitie besluit met de mogelijkheid aan het IZF opdracht
te geven "om een goed onderbouwd en uitgewerkt onderzoeksvoorstel
op te stellen voor een meerjarige studie van fundamenteel kaliber,
met als uiteindelijke doelstelling het ontwikkelen van een bruikbare
meetmethode voor opvallendheid en van een bruikbare opvallendheids-
filosofie voor het wegverkeer".

De voorliggende notitie van IWACC is bedoeld als konstruktieve
aanvulling op de discussie. Deze aanvulling betreft op verzoek van
de DVV vooral aspecten die verband houden met "mengverkeer" en de
rol van (brom)fietsen daarin, maar ook kanttekeningen t.a.v.
opvallendheid e.d.

De rubricering is nogal willekeurig en de onderlinge samenhang
van de genoemde aspecten is dikwijls meervoudig. In dit stadium van
de gedachtevorming is dat naar wij hopen geen al te groot bezwaar.

Puntsgewijze notities

1. Wij spreken wel van opvallendheid alsof het een intrinsieke
eigenschap van externe objecten betreft. Maar in relevante
situaties is er meestal duidelijk sprake van een relatie tussen
object en waarnemer (aandacht!). Dit betekent dat subjektfak-
toren altijd belangrijk kunnen zijn. Daarbij is een theoretische
scheiding a priori tussen "visueel" en "kognitief" niet zinvol
(al zal er noodgedwongen in de praktijk verschil zijn in
onderzoeksmiddelen).

Subjektfactoren hangen samen met situatie, taak e.d. Bij
projecten aangaande de "analyse van de rijtaak" wordt dat
expliciet uitgedrukt in ter zake dienend gedragsonderzoek. Tot
nu toe betreft dat vooral (vrijwel uitsluitend) de autobestuur-
der, ook wat de situaties aangaat. Voor mengverkeer moet echter